Oponentský posudek

Výuka písmového designu a typografie se postupně stává pevnou součástí mnohých výtvarných škol často i „pouze“ regionálního významu. Kromě samotných institucionalizovaných programů se objevuje mnoho workshopů, letních škol a aktuálně prožíváme boom online kurzů. Sám se trochu pozastavuji nad tím, jaká je efektivnost takového online setkávání. Moje odtažitost k těmto online metodám je asi způsobená tím, že jsem se narodil v roce 1980, trvalo mi deset let pochopit k čemu jsou dobré stories na instagramu a pravděpodobně nejsem typický písmař, který je schopný tiše bez mluvení leštit dříky a serify tak dlouho, až dostanu migrénu. Je to ale také určitě tím, že mám pedagogické zkušenosti z výuky tradičního střihu, uvědomuji si důležitost osobního setkávání se se studenty a kolegy. Pro mladé budoucí písmaře a typografy je to dvakrát důležité, protože takové činnosti tahle banda introvertních pavouků zrovna nefandí.
Tato aktivita přirozeně vede k vytvoření odborných klubů, ne-li přímo komunit. Po rozpadu malého Československa na ještě dva menší státy se zdálo, že typografické know-how zůstalo Praze. Slovensko tak čelilo nové výzvě vytvořit si program vlastní. Aktuálně vidíme stále více slovenských designerů, který působí úspěšně ať už lokálně, doma, tak i v zahraničí.
Je to bezpochyby úspěch systematické pedagogické činnosti. Typolab na VŠVU postupně sdružuje důležité osoby, které profesionálním způsobem formuje a díky tomu můžeme mluvit o reálné a silné slovenské scéně.
Michal Tornay je důležitým hráčem ve vzdělávacím procesu. Představil nám komplexní koncepci vzdělávání. Systematizace postupů, pedagogické zapojení své i svých kolegů, popis nástrojů přesvědčují o vysoké úrovni celého systému. Takový přístup by některé vzdělávací programy (občas přechválené) pražské UMPRUMky, mohly závidět.
Rád bych diskutoval s Michalem o rozdílech mezi přístupem, jak sám píše „písma na míru“ a „specializování písmové profese“. Nejsem přesvědčený, že hranice je vždy pevně daná. Už jen proto, že Michalova „písma na míru“ považuji za velmi profesionální. A také mi to přijde trochu škoda, protože schopnosti na to slovenská parta rozhodně má. V koncepci trochu postrádám akcent na současné písmové technologie, jakkoliv je směr ke kresbě, materiálním postupům, tisku, tesání do kamene a dalších technik důležitý, technologie jsou už pevnou součástí naší profese.
Michal není akademickým pracovníkem odtrženým od reality. Sympatická je jeho role v různých projektech vizuální kultury. Komplexnost je typických rysem jeho práce, přesněji řečeno každého projektu — od konceptního rozhodnutí, volby tématu, přes grafickou formu, návrh písma až po třeba RISO tisk.
O propojení praxe a pedagogiky nás přesvědčil projekt písma státních poznávacích značek. Cesta od školního úkolu k výsledné skutečné realizaci byla určitě složitá, svědčí o profesní úrovní, a schopnosti jak pedagogicky, tak profesně takový úkol zpracovat.

Dlouholetá praxe Michala Tornaye se propisuje do jeho pedagogického působení. Není pravda, že kdo neumí, ten učí.

Navrhuji udělit umělecko-pedagogický titul docent.

V Praze 20. září 2024
doc. MgA. Radek Sidun